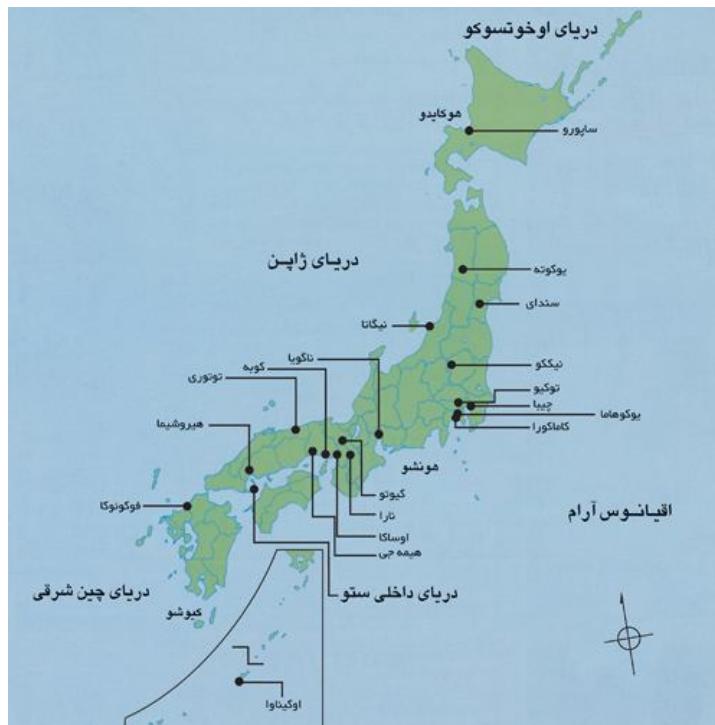

معاونت توسعه کار آفرینی و اشتغال

نگاهی به وضعیت اشتغال و بازار کار در ژاپن

تهیه و تدوین:

دفتر هدایت نیروی کار و کاریابی ها

تیرماه 1396

مقدمه:

ژاپن مجمع الجزایری است در اقیانوس آرام که در غرب ساحل شرقی قاره آسیا واقع شده است. 98% مساحت کشور ژاپن را چهار جزیره به نام های هوکایدو (Hokkaido)، هونشو (Honshu)، شیکوکو (Shikoku) و کیوشو (Kyushu) تشکیل می دهند و مساحت کل این کشور در حدود 378000 کیلومتر مربع است. ژاپن کاملاً در آب محصور شده است: اقیانوس آرام در شرق، دریای ژاپن در غرب، دریای شرق چین در جنوب، دریای اوخوتسوکو در شمال و دریای داخلی ستو، بین جزایر شیکوکو و هونشو. مجمع الجزایر ژاپن بر روی محور تقریبی شمال-جنوب تا 3000 کیلومتر امتداد یافته است و به دلیل گستردگی طولی فراوان جزایر آن از تنوع آب و هوایی زیادی نیز برخوردار است. از هوکایدوی بسیار سرد در شمال تا جزایر کوچک نیمه گرمسیری جنوب، در هر جا آب و هوا با دیگر جاها کمی تفاوت دارد. آب و هوا با تغییر فصول نیز تغییر می کند.

ژاپن کشوری کاملاً محصور شده در آب است که با مرزهای آبی با کشورهای چین، کره جنوبی، کره شمالی و روسیه همسایه است. وجود اقیانوس سبب شده است که در رژیم غذایی و اقتصاد مردم ژاپن ماهی نقش مهمی داشته باشد این کشور در پایان جنگ جهانی دوم، تمامی متصرفات فراسوی دریایی خود، از جمله کشور کره را که در آن زمان 4.5٪ درصد کل کشور را تشکیل می داد، از دست داد و به کمتر از ایالت کالیفرنیا در آمریکا، تقلیل یافت.

ژاپنی ها کشورشان را «نیپون کوکو» خطاب می کنند که به معنی خاستگاه خورشید است. مطالعات باستان شناسی سابقه سکونت انسان در این کشور را از دوران پارینه سنگی پسین می داند. ژاپن کشوری کوهستانی است و بیشتر جزایر آن آتشفشانی و به شدت زلزله خیز است، آمار نشان می دهد که سالانه حدود 1500 زمین لرزه در ژاپن روی می دهد.

ژاپن یکی از قدرتهای اصلی اقتصادی جهان و سومین اقتصاد بزرگ جهان از نظر تولید ناخالص داخلی است. 5/474 تریلیون دلار در سال 2010 (گزارش صندوق بین المللی پول). ژاپن کشوری پادشاهی است که بر مبنای قانون اساسی اداره می شود.

ژاپن با جمعیتی در حدود 128 میلیون نفر دهمین کشور پر جمعیت جهان است. توکیو پایتخت ژاپن از بزرگترین و گران ترین پایتخت های جهان است.

کشور ژاپن عضو سازمان ملل متحد، جی 4، جی 7 و APEC است. ژاپن پنجمین بودجه دفاعی جهان را دارد (60 میلیارد دلار در سال 2011) و چهارمین کشور صادرکننده در جهان (767 میلیارد دلار در سال 2010) و ششمین کشور بزرگ وارد کننده است (639 میلیارد دلار در سال 2010).

در جنگ جهانی اول، ژاپن از متفقین بود و در جنگ جهانی دوم با متفقین می‌جنگید. پایان جنگ جهانی دوم برای ژاپن بسیار تلخ بود، آنها پس از جنگی دراز مدت در اقیانوس آرام، سرانجام پس از بمباران اتمی هیروشیما و ناگازاکی، بدون قید و شرط تسلیم شدند. برآیند این جنگ خانمان‌سوز برای ژاپن به اندازه‌ای وحشتناک بود که بسیاری از تحلیل‌گران در توصیف آن، عبارت «به کلی ویران شده» را به کار بردند. ژاپن پس از اشغال توسط آمریکا، با یک برنامه پیگیر توسعه صنعتی به رشد اقتصادی چشمگیری دست یافت و به یکی از بزرگ‌ترین اقتصادهای دنیا و همچنین دومین قدرت صنعتی جهان بدل شد. این کشور همچنین از بزرگ‌ترین هم‌پیمانان و شرکای تجاری آمریکا در قاره آسیا است.

پایتخت:

پایتخت ژاپن شهر توکیو است که جمعیت آن حدود 12 میلیون نفر می‌باشد و دارای مساحتی معادل 2183 کیلومتر مربع است. نام فرودگاه بین‌المللی توکیو ناریتا می‌باشد که 66 کیلومتر تا توکیو فاصله دارد. فرودگاه هاندا نیز که در منطقه اتا کو (a-Ku،O) توکیو واقع شده گسترش یافته و از چند سال قبل پروازهای بین‌المللی را نیز ارائه می‌دهد.

واحد پول:

واحد پول کشور ژاپن (YEN) می‌باشد که ارزش برابری آن در مقابل دلار آمریکایی (در هنگام تهیه این گزارش) به قرار هر دلار آمریکایی حدود 97 ین بوده است. همچنین در حال حاضر هر یک صد ین ژاپن برابر با 28536 ریال بر اساس اعلام بانک مرکزی است.

نیروی کار این کشور را 66/57 میلیون نفر تشکیل می‌دهند و نرخ بیکاری در این کشور 4/1 درصد و نرخ تورم در این کشور صنعتی 0/2 درصد است. در بخش صنایع، ژاپن به عنوان یکی از پیشرفته‌ترین کشورها در زمینه تولید اتومبیل، تجهیزات الکترونیکی، ماشین ابزار، فولاد و فلزات غیر آهنی، کشتی‌سازی، صنایع شیمیایی و نساجی و نیز صنایع غذایی فرآوری شده محسوب می‌شود. این کشور دارای چندین شرکت بین‌المللی با مارک‌های معتبری همچون تویوتا، هوندا، سونی، نیسان و سیتی‌زن است.

صادرات، بخش عمده‌ای از درآمدهای اقتصادی ژاپن را تشکیل می‌دهد و شامل تجهیزات حمل و نقل، لوازم موتوری، تجهیزات الکتریکی، مواد شیمیایی و مواد نیمه رساناست. مهمترین شرکای تجاری این کشور را آمریکا، چین، کره جنوبی، تایوان و هنگ‌کنگ تشکیل می‌دهند. واردات ژاپن شامل تجهیزات و ماشین‌آلات، سوخت، مواد غذایی، مواد شیمیایی، منسوجات و مواد اولیه است.

اوضاع اقتصادی

سیستم اقتصادی ژاپن سرمایه داری و مبتنی بر بازار می باشد. این کشور در حال حاضر به عنوان سومین قدرت اقتصادی دنیا (از لحاظ تولید ناخالص داخلی) محسوب می شود. جامعه ژاپن از تجمع خانوارهای صاحبان صنایع، بوروکرات های دولتی، احزاب سیاسی و حتی دانشگاهیان تشکیل گردیده و لذا سیاست، تجارت و جامعه به هم پیوسته می باشد. عقیده عمومی بر آن است که این تجمع و یا اتحاد باعث حفظ امنیت ملی و توزیع مخاطرات (ریسک) گوناگون بین همه آحاد ملت می گردد.

اگر چه پایه های رشد و توسعه ژاپن در دوران امپراتوری میجی (1868-1912) استوار گردیده، با این وجود، رشد و شکوفایی اقتصاد این کشور مرهون تلاش همه جانبه مسئولین دولتی، صاحبان صنایع، نوآوران و مردم کشور در طی دوران بعد از جنگ جهانی دوم بوده است.

تحول اقتصاد داخلی ژاپن

به دنبال «توافق پلازا» در سپتامبر 1985 و ترقی تدریجی ارزش برابری ین در مقابل دلار و سایر ارزهای عمده، بانک مرکزی ژاپن سیاست انبساطی پولی را در پیش گرفت و نرخ بهره رسمی در چند نوبت کاهش داده شد. بدین ترتیب اقتصاد این کشور از سال 1987 به علت این سیاست، وارد مرحله رشد اقتصادی بالایی گردید و سفته بازی-«اسپکولاسیون»- بی سابقه ای در بازار دارائی ها، خصوصاً زمین و اوراق بهادار، پدید آمد.

بانک ژاپن جهت جلوگیری از این روند مخاطره آمیز در ماه مه سال 1989 نرخ بهره رسمی را که به حد بی سابقه 2/5% رسیده بود، افزایش داد و سیاست های پولی انقباضی را اتخاذ نمود. ادامه این سیاست به تدریج اثرات خود را در اقتصاد کشور به ظهور رسانید و قیمت زمین و سهام در سال 1991 رو به تنزل گذاشت. بسیاری از بانک ها و نهادهای مالی ژاپن که در طی دوره «اقتصاد حبابی» وام های عمده ای را به شرکت های ساختمانی و معاملاتی املاک اعطا نموده بودند، به علت کاهش قیمت دارایی هایی که نزد آنها به وثیقه گذاشته شده بود، خسارات عمده ای دیدند و با مساله «بدحسابی» مشتریان خود مواجه شدند.

شایان ذکر است که اوایل سال 1992 علایمی دال بر رکود اقتصادی پدیدار گشت و لذا دولت مجدداً سیاست های پولی انبساطی اختیار نمود و نرخ بهره رسمی را در چندین نوبت کاهش داد. این نرخ در حال حاضر 0/4% می باشد.

دولت همچنین از سال 1992 تا به حال در چندین مرتبه طرح های ایجاد تحرک در اقتصاد کشور با بهره برداری از افزایش سرمایه گذاری در پروژه های عمومی عام المنفعه و غیره را به مورد اجرا گذاشته که اگر چه هنوز هم به رونق اقتصادی منتج نگردیده، با این وجود، در سال های اخیر رشد آهسته ای قابل رؤیت بوده است.

9 واقعیت جالب در مورد ژاپن

- ژاپن دومین کشور جهان از لحاظ کمترین نرخ قتل در دنیاست، در عین حال جنگل خودکشی اوکی گاهارا هم در همین کشور قرار دارد. در این سال ها ژاپن تبدیل به یکی از جالب ترین کشورهای دنیا شده است. فرهنگ منحصر به فرد، غذاهای عالی و پیشرفت تکنولوژیک این کشور بقیه کشورهای دنیا را شگفت زده کرده و به آنها الهام بخشیده است. با این وجود، بعضی از آداب و رسوم و سلاقی ژاپنی کاملاً اشتباه درک شده است. این 9 واقعیت حقایق را در مورد ژاپن مشخص می کنند و ژاپن واقعی را به تصویر می کشند:
1. بیش از 70 درصد ژاپن کوهستانی است. این کشور بیش از 200 آتشفشان دارد.
 2. نرخ سواد در ژاپن حدود 100 درصد است.
 3. میانگین عمر ژاپنی ها 4 سال طولانی تر از آمریکایی هاست.
 4. ژاپن تا به حال 15 نامزد جایزه نوبل (در علوم شیمی، پزشکی و فیزیک)، سه مدال آور در این رشته ها و یک نامزد جایزه گوس (جایزه بر گرفته از نام کارل فردریش گوس، ریاضیدان آلمانی) داشته است.
 5. نرخ بیکاری در ژاپن کمتر از 4 درصد است.
 6. ژاپن بیش از 6800 جزیره دارد.
 7. فرهنگ دیرینه سنگی از حدود 30 هزار سال پیش از میلاد، مربوط به ساکنین ژاپن می شود.
 8. فیلم های انیمیشن و شوهای تلویزیونی (انیمه های) ژاپنی بیش از 60 درصد برنامه های انیمیشنی دنیا را تشکیل می دهند. انیمیشن در ژاپن آن قدر موفق است که بیش از 130 مدرسه صداییکی در این کشور وجود دارد.
 9. 21 درصد از جمعیت ژاپن سالمند هستند که این رقم بیشترین رقم در دنیاست.

میزان ورودی نیروی کار خارجی به این کشور در سنوات اخیر

تعداد ساکنان خارجی در ژاپن در دوره پس از جنگ جهانی دوم به طور پیوسته افزایش یافته است. تعداد ساکنان خارجی (به استثنای مهاجران غیرقانونی و گردشگران خارجی کوتاه مدت و گردشگران کمتر از 90 روز در ژاپن) در پایان سال 2015 بیش از 2,23 میلیون نفر و در سال 2015، جمعیت قابل توجه 127,11 میلیون نفر بود، جمعیت خارجی ژاپن تقریباً 1,75 درصد از کل جمعیت را تشکیل می دهند.

در پایان دسامبر 2014، ۲,۱۲۱,۸۳۱ خارجی در ژاپن اقامت داشتند. از این تعداد ۶۷۷,۰۱۹ (32٪) ساکنان بلند مدت، اما غیر دائمی در نظر گرفته شدند؛ کسانی که ویزا را برای مدت 12 ماه یا بیشتر دریافت می کنند. اکثر ساکنان بلند مدت ژاپن در مدت زمان محدود کار و یا مطالعه ویزا از آسیا بودند، در مجموع ۴۷۸,۹۵۳. چینی ها بزرگترین بخش این گروه را با ۲۱۵,۱۵۵ نفر تشکیل دادند و فیلیپینی ها با ۱۱۵,۸۵۷ نفر و کره ای ها با ۶۵,۷۱۱ نفر. ساکنان بلند پایه تایلندی، ویتنامی و تایوان ۴۷,۹۵۶ نفر و از سایر کشورهای آسیایی ۳۴,۲۷۴ نفر بوده اند.

افرادی که در دوره محدود هستند، ویزای برنامه آموزشی کارآموز فنی نزدیک به ۲۰۰،۰۰۰ از تعداد ساکنان بلند مدت در هر دوره را جذب کرده است.

افزایش 20 درصدی کارگران خارجی در ژاپن

آمارها نشان می دهد که شمار کارگران خارجی در سال گذشته میلادی در ژاپن در مقایسه با یک سال قبل از آن 20 درصد بیشتر شده است. برای اولین بار شمار کارگران خارجی شاغل در کشور ژاپن تا پایان سال 2016 به بیش از یک میلیون نفر برآورد شده است.

ژاپن در زمره کشورهایی است که با کمبود نیروی کار روبروست و برای همین بازار این کشور به شدت به نیروی کار خارجی نیاز مبرم دارد. آمارها نشان می دهد که شمار کارگران خارجی در سال گذشته میلادی در ژاپن در مقایسه با یک سال قبل از آن 20 درصد بیشتر شده است.

شمار زیادی از این کارگران از کشورهای چین و ویتنام هستند و در آینده وابستگی ژاپن به نیروی کار خارجی بیشتر هم خواهد شد.

دولت ژاپن به رغم کمبود نیروی کار در داخل کشور، سیاست های سختی را برای کارگران و نیروی کار خارجی اجرا می کند. با این حال شمار خارجیانی که در این کشور مشغول به کار می شوند، هر ماه بیشتر شده است. صندوق بین المللی پول اعلام کرده است که ژاپن با بدترین شرایط در بازار کار روبرو است و از سال 1991 میلادی به این طرف اوضاع بدتر شده و هر روز موضوع کمبود نیروی کار به معضل بزرگتری برای این کشور تبدیل می شود.

شینزو آبه نخست وزیر ژاپن تاکید می ورزد که زنان و سالمندان باید بیشتر از گذشته وارد کار شوند تا کشور کمتر به نیروی کار مهاجر وابسته باشد اما پیر شدن جمعیت همچنان مانعی برای اجرای این سیاست است. ژاپن با توجه به میزبانی بازی های المپیک و پارالمپیک 2020 و پس از زمین لرزه و سونامی سال 2011 میلادی در بخش های مختلف به خصوص ساخت و ساز به نیروی کار نیاز مبرم دارد. در سال 2015 میلادی شمار خارجیانی که در بخش سازندگی کشور کار می کردند بیش از 29 هزار نفر بود اما حالا این رقم به بالاتر از 41 هزار کارگر خارجی رسیده است.

داده های رسمی نشان می دهد که در بخش ساخت و ساز، این کشور به شدت به نیروی کار تازه نفس و به خصوص نیروی کار ماهر نیاز دارد و مجبور است درها را به روی مهاجران باز کند. نزدیک به 30 درصد از نیروی کار خارجی در ژاپن را چینی ها تشکیل می دهند و در رده دوم با 16 درصد کارگران ویتنامی قرار دارند.

چینی ها در صدر کارگران خارجی در ژاپن

بررسی ها نشان می دهد که در سال 2016، تعداد اتباع خارجی که برای کار کردن در ژاپن به این کشور رفته اند به رقم یک میلیون نفر رسیده است که در تاریخ این کشور بی سابقه است.

وزارت کار ژاپن تمامی شرکت های ژاپنی را موظف کرده که تعداد اتباع خارجی که برای این شرکت ها کار می کنند را به این وزارتخانه اعلام کنند. این وزارتخانه اعلام کرده که از پایان ماه اکتبر در حدود 1,08 میلیون از اتباع دیگر کشورها در این کشور و توسط شرکت های ژاپنی استخدام شده اند که نسبت به سال گذشته در حدود 19,4 درصد افزایش را نشان می دهد.

کارگران چینی با رقم 658,344 نفر در حدود 30 درصد از کارگران خارجی در این کشور را تشکیل می دهند. کارگران ویتنامی با ۱۷۲,۰۱۸ نفر در رتبه دوم و کارگران فیلیپینی با ۱۲۷,۵۱۸ نفر در رتبه سوم کارگران خارجی شاغل در ژاپن قرار دارند.

بخش تولید با 31,2 درصد بیشترین تعداد شاغلین خارجی را به خود اختصاص داده است و 14,2 درصد از کارگران خارجی در بخش خدمات و 12,9 درصد نیز در بخش های مرتبط با خرده فروشی و عمده فروشی فعالیت داشته اند.

مقامات رسمی در وزارت کار ژاپن در مورد حضور کارگران خارجی در این کشور می گویند که حضور کارگران خارجی نیاز این کشور و صنایع آن را به نیروی کار برطرف می کند و شرکت های ژاپنی این کار را از طریق استخدام افراد خارجی که دارای مدرک حرفه ای و یا استخدام دانشجویان خارجی که در این کشور مشغول به تحصیل هستند و کارگران پاره وقت انجام می دهند.

کار در ژاپن

ژاپن که کشوری کوچک اما پر جمعیت در قاره آسیا است، در زمره کشورهای قرار دارد که توانسته است در زمینه ایجاد فرصت های گسترده شغلی برای شهروندان خود در مقایسه با بسیاری از کشورهای جهان، موفق باشد. در ژاپن سنت های دیرینه ای وجود دارد که براساس آن شرکت ها اشتغال و درآمد دائمی کارمندان خود را تضمین کرده و بر همین اساس نیز کارمندان با تلاش خود پیشرفت شرکت را تضمین می کنند. از این رو در ژاپن کسی که به استخدام شرکتی در می آید، نیاز کاری و اقتصادی او تا زمان مرگ تضمین شده و کارمندان نیازی به نگرانی در این زمینه ندارند.

به همین دلیل است که به طور عمومی در شرکت های ژاپنی اخراج یک "تابو" است و معمولاً شرکت ها از پس از استخدام تا زمان بازنشستگی، از نیروی کارمند بهره برده و در عوض به او بهره می رسانند.

در ژاپن برای یافتن کار راه های مختلفی وجود دارد که یکی از اصلی ترین آن آغاز کردن فعالیت کارایی پیش از پایان دوران تحصیل است. برای یافتن کار در شرکت های ژاپنی، حداقل نیاز به داشتن مدرک تحصیلی دیپلم از دبیرستان است، اما اگر فرد خواستار فرصت شغلی بهتر، درآمد بیشتر و یا مقام بالاتر است، باید مدارک دانشگاهی و یا تخصصی داشته باشد. شیوه کارایی در ژاپن طوری برنامه ریزی شده است که جوانان پس از پایان یافتن دوران تحصیلات خود بتوانند بی درنگ بر سر کار رفته و به عنوان یک فرد مسئول در جامعه نقش ایفا کنند.

ساختار این روند بدین ترتیب است که دانشجویان در سال سوم دانشگاه فعالیت کارایی را آغاز می کنند و با همکاری دانشگاه تا پایان سال چهارم، شرکت استخدامی و یا شغل مورد دلخواه خود را پیدا می کنند. این مسئله از این ساختار سرچشمه می گیرد که در بازار کار یک جامعه، همواره پدیده عرضه و تقاضا برای کار وجود دارد و به همین دلیل دانشگاه ها در ژاپن برای دانشجویان خود نقش ارتباطی عرضه با تقاضا را در بازار کار ایفا می کنند.

این موضوع بدین شکل است که دانشگاه های ژاپن از شرکت ها می خواهند تا نیازهای استخدامی خود را در چارچوب بروشور و یا تبلیغات و یا سمینارها به دانشگاه ها آورده و آن را به دانشجویان معرفی کنند. دانشجویان پس از دیدن بروشورها و نیازهای استخدامی شرکت ها، شغل های دلخواه خود را انتخاب و سپس برای آشنایی مستقیم، مصاحبه و درخواست پذیرش به شرکت ها مراجعه می کنند.

معمولاً دانشجویان ژاپنی به جای یک شرکت، چندین شرکت را برای استخدام انتخاب می کنند و پس از آشنایی با جزییات و انجام مصاحبه با مسئولین شرکت ها، از میان آنها شرکتی که بیشترین امتیازات را دارد، انتخاب می کنند. شرکت های ژاپنی نیز پس از انجام مصاحبه تلاش می کنند از میان دانشجویان با استعدادترین آنها را انتخاب کرده و او را کارمند رسمی خود کنند.

سیستم مدیریتی شرکت های ژاپن با بسیاری از کشورهای دیگر جهان که در آن یک سرمایه گذار، شرکتی را با سرمایه خود بنیان گذاری کرده و پس از دادن دستمزد به کارمند، باقی سود را در جیب خود می گذارد، متفاوت است.

در ژاپن، سودی که در حسابرسی های دوره ای برای شرکت باقی می ماند در میان کارمندان پخش شده و به همین دلیل علاوه بر دستمزد ماهانه ای که به کارمند داده می شود، سالی دو بار در فصل های تابستان و زمستان سود شرکت در چارچوب پاداش های کلان میان کارمندان توزیع می شود. این سیستم مدیریت به روش ژاپنی سبب شده است تا کارمندان سود شرکت را سود خود دانسته و به همین دلیل برای موفقیت شرکت تلاش بیشتری کنند.

شاید به همین دلیل باشد که کشور سرمایه داری ژاپن توانسته است در میان کشورهای سوسیالیستی جهان، موفق ترین جامعه کارگری سوسیالیستی را ایجاد کند. اما در سال های اخیر با دگرگون شدن وضعیت اقتصادی و کند شدن رشد اقتصادی در این بخش، سیستم های مدیریت با روش های سنتی در شرکت های ژاپنی با مشکل روبرو شده اند.

با پیشرفت روند پدیده جهانی شدن و گسترش اقتصاد جهانی بسیاری از شرکت های بزرگ تولید کننده ژاپنی برای ادامه بقا، اقدام به انتقال بخشی از مراکز تولیدی خود به خارج از کشور کرده اند. این اقدام موجب شده است تا فرصت های دائمی شغلی و استخدام رسمی برای شهروندان ژاپنی در این کشور کاهش یابد.

این مسئله همچنین برای جامعه ژاپن به ویژه در بخش جوانان مشکل ایجاد کرده است. کاهش فرصت های دائمی شغلی در ژاپن سبب شده است تا بسیاری از مردم به شغل های غیر دائمی و استخدام غیررسمی رو آورند که امتیازات و تضمین های آن برای کارمندان بسیار کمتر از استخدام های رسمی است.

در ژاپن، به صورت معمول، دستمزد، مقام و دیگر امتیازات یک کارگر و یا کارمند پس از استخدام هر سال افزایش یافته و تضمین های قوی برای او در نظر گرفته می شود، اما متأسفانه شرکت ها در استخدام های غیررسمی این امتیازات و تضمین ها را رعایت نکرده و به همین دلیل زندگی آن بخش از مردمی که در استخدام های غیر رسمی هستند، رو به رشد نمی رود.

آخرین آمارهای وزارت مدیریت امور عمومی ژاپن نشان می دهد، در این کشور بیش از 64 میلیون نفر شهروند با سن بین 15 تا 64 سال شاغل هستند که نزدیک به 27 میلیون نفر از آنها را بانوان تشکیل می دهند.

بر پایه این گزارش، در ژاپن دو میلیون و 560 هزار نفر در بیکاری کامل به سر می برند که بیانگر وجود نرخ چهار درصد بیکاری در این کشور است که در یکی از بدترین دوران رکود اقتصادی به سر می برد.

سیستم مدیریت ژاپنی سبب شده است تا آمار کلی بیکاری در ژاپن نسبت به آمریکا و یا برخی دیگر از کشورهای اروپایی همچون آلمان و انگلیس کمتر باشد. اما مشکل ژاپن این است که حدود 26 درصد از افراد شاغل در ژاپن در استخدام غیر رسمی بوده و از مزایای کافی برخوردار نیستند.

این انتقاد وجود دارد که پیشبرد اصلاحات اساسی از سوی دولت ژاپن و یا گسترش دیدگاه سود طلبی در میان شرکت ها، سبب شده است تا آنها برای کم کردن هزینه های خود از استخدام رسمی کارمند خودداری کنند.

مسئله اینجا است که بخش هایی که تولید آنها فراوان بوده و نیاز به کارگر و کارمند بیشتری دارند به خارج انتقال یافته و در مقابل بخش خدماتی که دارای تولید کم است در ژاپن باقی مانده اند.

سیستم پایه ای شرکت های ژاپنی بدین شکل است که آنها فرد غیر متخصص را به استخدام رسمی درآورده و سپس او را آموزش داده و پس از آن از کار و تخصص او بهره می گیرند.

اما شرکت ها در جریان استخدام های غیر رسمی و موقتی این کار را برای کارکنان انجام نمی دهند و به همین دلیل کارگر و یا کارمند به تخصص نمی رسد و همواره در سطح کار ساده باقی می ماند که این موضوع خود دیواری بلند در پیش روی استخدام رسمی فرد است.

دولت این کشور برای مقابله با این موضوع، طرح کارآموزی برای یادگیری تخصص برای این گونه افراد را برنامه ریزی کرده و قصد دارد که با تصویب لوایح مربوط به منع استخدام غیررسمی و موقت، شرکت هایی که برخلاف این قانون عمل می کنند را تنبیه کند.

در سراسر ژاپن ادارات کارایی برای مردم بیکار وجود دارد که در آنها 22 هزار کارمند دولت مشغول فعالیت برای یافتن کارگر و کارمند برای شرکت ها و یافتن کار برای افراد بیکار هستند.

قرار است دولت مدیریت ادارات کارایی را به بخش خصوصی که از کارایی بالاتری برخوردار هستند، واگذار کند و به جای آن فعالیت این 22 هزار نیروی دولتی را به نظارت بر چگونگی رعایت حقوق قانونی کارکنان از سوی تک تک شرکت ها متمرکز کند.

ژاپن مشاغل زیادی دارد، اما نمی تواند از آنها استفاده کند. داده های منتشر شده دولتی نشان می دهد که کمبود نیروی کار در ژاپن به بیشترین میزان خود از 40 سال پیش رسیده است.

ژاپن در حال حاضر 1,48 شغل برای هر متقاضی دارد، این در حالی است که سال 1974، این آمار 1,53 بوده است. همچنین بیشترین کمبود نیروی کار در ژاپن در حباب اقتصادی اوایل دهه 1990 بوده است.

وضعیت فعلی به طور کلی، خبر خوبی برای اقتصاد ژاپن است. مارسل تیلیانت، اقتصاددان ارشد ژاپنی در شرکت تحقیقاتی کیپیتال اکونومیکس می گوید: «این یک حرکت صعودی است که برای افرادی که وارد بازار کار می شوند، جایگاهی وجود داشته باشد.» به گفته او، تعداد افراد مسن و زنانی که به نیروی کار می پیوندند افزایش پیدا کرده است، آن هم به دلیل اینکه کمبود نیروی کار، شرکت ها را مجبور کرده است که افرادی که قبلاً دنبال کار نبوده اند را استخدام کنند.

این نشان می دهد که طرح شینزو آبه، نخست وزیر ژاپن برای به کار کشیدن زنان برای بالا بردن اقتصاد نتیجه داده است. این در حالی است که سال گذشته سی ان ان در گزارشی اعلام کرده بود که به دلیل افزایش سن و کاهش نرخ تولد، نیروی کار ژاپن رو به کاهش گذاشته است. اما در همین حال، میلیون ها زن با تحصیلات عالی کار نمی کنند. به هر حال اشتغال بیشتر می تواند تغییر قابل توجهی در ثروت اقتصادی ژاپن ایجاد کند. از سال 2013 که شینزو آبه، نخست وزیر ژاپن اعلام کرد که زنان باید بیشتر کار کنند، پیشرفت آهسته بوده، اما این صحبت نقطه عطفی برای جامعه سنتی مرد سالار ژاپن بود.

به هر حال الان ژاپن، سومین اقتصاد بزرگ جهان، در سه ماه اول سال جاری 2,2 رشد کرده است که نسبت به فصل قبل از آن، 1,4 درصد بیشتر بوده است. این پنجمین سه ماه متوالی است که ژاپن با رشد همراه بوده که طولانی ترین خط پیروزی این کشور از سال 2006 است.

ارقام جدید نیروی کار به کاهش نرخ بیکاری اندک ژاپن در ماه آینده اشاره دارد. مسئولان همچنین امید دارند که چرخشی در هزینه های مصرف کننده ایجاد شود تا افراد بیشتری وارد بازار کار شوند.

با کمبود نیروی کار، ژاپن با بعضی از مشکلات روبه رو خواهد بود. در حالی که اقتصاد ژاپن در حال رشد است، ارقام در بازار کار نشان می دهد که تعداد کارگران در حال کاهش است به جای اینکه افزایش اشتغال صورت گرفته باشد.

همچنین افزایش امید به زندگی، نرخ تولد پایین، باعث ایجاد پیری جمعیت و نیروی کار رو به کاهش بوده که تهدیدی برای رشد اقتصادی آینده این کشور محسوب می شود. از طرفی هم ژاپن به شدت مخالف ایده استفاده از مهاجران برای جبران این کاهش ها و کمبودهاست.

نشانه‌هایی وجود دارد که برخی از شرکت‌های ژاپنی در حال تغییر محل کار خود به خارج از کشور هستند، چرا که به این ترتیب آن‌ها به اندازه کافی نیروی کار در اختیار خواهند داشت.

کارگران خارجی در ژاپن

کارگران خارجی غیر قانونی نه تنها از کشورهای جنوب شرقی آسیا مانند فیلیپین و تایلند می‌رفتند بلکه از نقاط بسیار دور همچون بنگلادش، ایران، غنا و نیجریه به ژاپن راه یافته‌اند. با آن‌که این کارگران خارجی کمتر از یک درصد جمعیت ژاپن را تشکیل می‌دهند، شمار آنان در سال‌های اخیر افزایش حیرت‌انگیزی داشته است. در سال 1990 مامورین اداره مهاجرت ژاپن 29884 کارگر غیر قانونی خارجی را دستگیر و از ژاپن اخراج کرده‌اند. تغییرات اخیر در قوانین ژاپن صدور ویزا برای خارجی‌ان را سخت‌تر کرده و در دو مورد پاکستان و بنگلادش -ویزای توریستی کوتاه‌مدت آزاد کلاً لغو شده است.

اما اگر شمار یک گروه از کارگران خارجی کاهش می‌یابد، گروه‌های دیگر جای آن را به سرعت پر می‌کنند. در میان مهاجران جدید همچنین 150000 ژاپنی تبعه کشورهای آمریکای جنوبی دیده می‌شود که یکی دو نسل پیش به آن کشورها مهاجرت کرده بودند. البته این‌ها به طور قانونی وارد می‌شوند و از ترس شناخته شدن به وسیله مجریان قانون جراحات خود را نیز پنهان می‌کنند چه رسد به برخورداری از بیمه و بهداشت و مرخصی و ورزش و تفریح و دیگر مزایای عادی آن کشور.

در میان کارگران غیرقانونی، ایرانی‌ها بیشتر از دیگران چشم‌گیرند. در سال 1989، 1705 نفر ایرانی در جستجوی کار به 32125 نفر یعنی 88 درصد افزایش یافت. نزدیک به 34000 نفر از آنان هنگام ورود به مامورین ژاپن گفته‌اند که برای گردش و تماشای به ژاپن آمده‌اند. بر اساس توافق بین دو کشور، ایرانی‌ها می‌توانستند 90 روز بدون ویزا در ژاپن بمانند.

دولت این کشور در نظر دارد تا به منظور تقویت نیروی کار این کشور کارگر خارجی استخدام کند. سیاست‌های در دست بررسی ممکن است موجب دوبرابر شدن حضور کارگران خارجی در ژاپن شود.

احتمالاً در چند سال آینده استراتژی‌های زیادی به تصویب خواهد رسید و این هدف ثابت دولت نخواهد بود ولی با توجه به شرایط کنونی بازار جهانی، دو برابر شدن تعداد کارگران خارجی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. ژاپنی‌ها معتقدند باید سیستمی پایدار برای قبول کارگران خارجی بیشتر و بیشتر ایجاد کرد.

مهاجرت اغلب به عنوان یک راه‌حل برای مشکلات جمعیتی ژاپن به عنوان جامعه‌ای سالمند با نرخ رشد جمعیت پایین پیشنهاد می‌شود. دولت مردان این کشور متعهد شده‌اند که جمعیت 127 میلیونی ژاپن، به زیر 100 میلیون نفر سقوط نخواهد کرد و این در حالی است که ایده آوردن کارگران خارجی نگرانی‌هایی را در خصوص اثرات احتمالی بر جامعه ایجاد کرده است.

دولت در نظر دارد تا در تابستان امسال سیستم کارآموزان خارجی را گسترش دهد؛ سیستمی که تحت آن به کارگران اجازه داده می‌شود تا برای مدت محدودی و بدون در نظر گرفتن ویزای جدید به بخش‌هایی که از کمبود نیروی کار رنج می‌برند وارد شوند. در حدود 190 هزار خارجی در حال حاضر تحت این سیستم در ژاپن مشغول به کارند. با توجه به قانون، مدت زمان اقامت آنها از سه سال کنونی به پنج سال افزایش خواهد یافت. این قانون همچنین به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا کارآموزان بیشتری را در محدوده وسیعی از بخش‌های کسب‌وکار به کار بگیرند. همچنین چشم‌انداز این سیستم می‌تواند بهبود یابد. به علاوه، بحث‌هایی در خصوص آوردن کارگران صنعت تکنولوژی از هند و ویتنام وجود دارد. در کنار این صحبت‌هایی برای ایجاد یک دسته‌بندی ویزای جدید برای کارگران در صنعت رو به رشد توریسم این کشور وجود دارد.

شرایط عمومی و میزان حقوق جهت کار در ژاپن:

- دارای مدرک تحصیلی ارشد و دکتری مرتبط، تسلط کامل به زبان های ژاپنی و انگلیسی، حداقل 10 سال تجربه کاری و حقوق دریافتی ماهانه حداقل 20000 یورو
 - محقق و پژوهشگر (دکتری تخصصی تمامی شاخه های پزشکی و مهندسی) محل کار در توکیو ژاپن
 - کار در شرکت های بین المللی تحقیقاتی پژوهشی 800000 یین Japanese yen JPY
 - مشاور مالی 600000 یین Japanese yen JPY
 - برنامه نویس کامپیوتر 60000 یین Japanese yen JPY
 - رشته های فنی مهندسی 480000 یین Japanese yen JPY
- میزان حقوق های کاری در ژاپن به صورت مبلغ پایه ذکر شده است. برای کارهای تخصصی در ژاپن، داشتن تحصیلات در دانشگاه های بسیار مطرح، دارا بودن مدرک زبان ایتس، سابقه کار فوق حرفه ای در شرکت های بزرگ و بین المللی الزامی است و دانش زبان ژاپنی نیز یک ارجحیت محسوب خواهد شد.

لیست مشاغل ساده جهت کار در ژاپن و میزان حقوق دریافتی آن:

- کارگر ساختمانی 380000 یین Japanese yen JPY
- کارگر هتل – رستوران 360000 یین Japanese yen JPY
- کارگر ساده 350000 یین Japanese yen JPY

بازار کار

شناس افراد برای گرفتن یک کار چیست؟ کارگران خارجی که در کشور ژاپن به دنبال کار می‌گردند و گزینه های خود را پیدا می‌کنند به دو دسته تقسیم می‌شوند: که دو موقعیت دارد، کارگر غیر ماهر و کارگران ماهر و دارای مهارت های خاص مانند معلمان زبان، کسب و کار بین المللی و متخصصان فن آوری.

کشور ژاپن از حیث صنعت و و فن آوری یکی از بزرگترین قطب های اقتصاد جهان می باشد. برای اخذ ویزای کاری در کشور ژاپن باید فرد از سطح بالای توانایی برخوردار باشد و همچنین تسلط به زبان ژاپنی می تواند یکی از ارکان باشد، فرد می تواند اگر زبان ژاپنی کم بداند یا اصلاً نداند با دانش زبان انگلیسی ورود کند.

تخصص و مهارت های مورد نیاز برای ورود به بازار کار کشور ژاپن:

کمبود مشاغل در کشور ژاپن:

افراد خاص می توانند با درخواست ویزای کار به این کشور ورود کنند. از جمله مشاغلی که کشور ژاپن به آنها نیاز دارد عبارتند از: اساتید، هنرمندان، سرمایه گذاران و راه اندازان کسب و کار، خدمات حقوقی، حسابداری، خدمات پزشکی، محقق، مهندس، متخصص علوم انسانی.

کشور ژاپن مهد بسیاری از شرکت های بزرگ دنیا بوده است همچون: میتسوبیسی، تویوتا موتور، نیسان، هوندا، هیتاچی و کانن.

در کشور ژاپن فرد می تواند در یک هفته 40 ساعت کار کند و 5 ساعت هم مرخصی دریافت نماید ولی تمایل تمامی کارکنان این است که مدت بیشتری مشغول به کار شوند. تعطیلات کاری در کشور ژاپن بدین شرح است: مرخصی استحقاقی حدوداً 18/5 روز در سال به همراه 15 روز تعطیلات عمومی.

درخواست کار:

کسانی که درخواست ویزای کار در کشور ژاپن دارند باید این سعی را داشته باشند که قبل از سفر به این کشور اطلاعات کار مورد نظر را به دست آورند و دیگر این که کار را پیدا کنند که این امر از طریق آگهی در وب سایت های جستجوی کار و فرم درخواست، آن لاین بررسی می شود و همچنین فرد می تواند از طریق ارتباط مستقیم با شرکت هایی که علاقمند به کار در آنها هستند در ارتباط بوده و رزومه خود را تسلیم این شرکت نماید. رزومه در کشور ژاپن به عنوان rirekisho شناخته می شود که باید به طور معمول دو تا سه صفحه باشد و شبیه یک UK-CV است. فرد نیاز به ارائه خلاصه جزئیات برنامه های شغلی خود در آینده دارد. می تواند جهت کار فرم های rirekisho یا همان CV را پر کند و تسلیم کارفرمایان کند تا آنها تصمیم نهایی را اتخاذ کنند. کارفرمایان ژاپنی تاکید بسیاری بر کامل پر شدن این CV و رزومه کاری دارند. از خصوصیتی که کارفرمایان ژاپنی را در خصوص جذب نیروی کار کمک می کند، می شود به زبان ژاپنی و تخصص فرد در زمینه نرم افزار و یا کار تخصصی او باشد. جهت استخدام در شرکت های ژاپنی فرایندی وجود دارد که ممکن است فردی که می خواهد استخدام شود با سه یا چهار نفر مصاحبه شود و در انتها کارفرما و آن کشور نظر نهایی خود را صادر نماید. از دیگر لازمه های استخدام در کشور ژاپن رعایت سلسه مراتب و ادب می باشد که بسیار تاثیرگذار است.

سابقه کار پیدا کردن: کار پیدا کردن و کارآموزی

جهت کار در یک شرکت اروپایی در کشور ژاپن می توان طبق سوابق کاری و واجد بودن شرایط و دادن رزومه کاری ورود داشته باشید که یک برنامه آموزش اجرایی به نام E ، P اعمال می شود. این طرح ترکیبی از آموزش فشرده زبان و مطالعات فرهنگی به عنوان یک کارآموز عمل می کند.

کار پاره وقت:

در کشور ژاپن با انجام کار پاره وقت یا گاه به گاه می توان از طریق آن درخواست ویزا داد، اگر در کشور ژاپن برای تعطیلات و تفریح می روید، می توانید درخواست ویزای کار در زمان تعطیلات بکنید که در این صورت برای گرفتن ویزای کار بلند مدت می توانید توسط یک کار فرما مورد حمایت قرار گیرید به خصوص زمانی که می خواهیم کار کوتاه مدت بکنیم و بعد از رضایت، کارفرما ویزا را به بلند مدت و کار تمام وقت تغییر دهد. کار گاه به گاه و موقت می شود همچون آموزش زبان انگلیسی، ترجمه، تحصیل و کار در رستوران و ...

اطلاعات ویزا:

شهروندان بریتانیا می توانند در کشور ژاپن برای مدت 6 ماه یا کمتر بدون ویزا باقی بمانند. اگر قصدتان این است که برای تعطیلات به کشور ژاپن بروید می توانید برای کمک خرج خود درخواست ویزای تعطیلات کاری بدهید. سن فرد باید بین 18 تا 30 باشد و می تواند ویزای 1 ساله کاری درخواست دهند. تعداد محدودی از این ویزا هر ساله به شهروندان بریتانیایی اعطا می شود و اگر کارفرما از کار راضی بود و به نحو احسن کار انجام شد می توانید درخواست ویزای کار بلند مدت کنید. برای اجرای این امر، فرد باید از وزارت دادگستری ژاپن مجوز دریافت نماید و دیگر این که نیاز به یک ضامن در کشور ژاپن [کارفرما] است.

هنگامی که ویزای کار برای شخص صادر می شود فرد می تواند وارد این کشور شود. این نوع ویزا در دسته بندی های مختلف می باشد که شامل: اساتید، هنرمندان، فعالیت های مذهبی، روزنامه نگاری، مدیران تجارتي، خدمات حقوقی، خدمات درمانی، پژوهشگر، مهندسان و نیروی کار ماهر است. این نوع ویزا برای این افراد برای مدت حداکثر 5 سال صادر می گردد. فرد فرصت 14 روزه دارد جهت اعمال اداری در این کشور فرآیند را شروع کند.

چگونه می توان اقامت دائم اخذ کرد؟

به منظور دریافت اقامت دائم شرایط خاصی در کشور ژاپن حاکم است. باید فرد 10 سال متوالی یا بیشتر در این کشور زندگی و کار کند باید دارای سابقه اخلاقی خوبی بود و از نظر دارایی توانایی لازم را داشته باشد که پس از اعطای ویزا اقامت دائم صادر می شود و می تواند بعد از آن هر کاری که خواست انجام دهد.

مهاجرت کاری به ژاپن

مهاجرت کاری به ژاپن یکی از راه‌هایی است که افراد زیادی تمایل به ورود از این طریق را دارند. هر ساله افراد زیادی قصد مهاجرت به کشورهای دیگر را از طریق کار دارند. مهاجرت کاری به ژاپن هم موضوعی است که افراد زیادی تمایل به ورود به آن را دارند. سؤالاتی که ممکن است در رابطه با مهاجرت کاری به ژاپن مطرح شود عبارتند از: شرایط کلی مهاجرت کاری به ژاپن چیست؟ آیا افراد در فرایند مهاجرت کاری به ژاپن اجازه بردن همراه دارند؟ به طور کلی شرایط مهاجرت کاری به ژاپن شرایط خاص و ویژه‌ای دارد که باید دقت کافی و لازم را در این زمینه داشت.

کشور ژاپن شرایط و روش‌های خاص خود را برای مهاجرت دارد. در ابتدا باید دانست آیا کشور ژاپن به نیروی کار نیاز دارد؟ حتی اگر کشور ژاپن به نیروی کار هم احتیاج داشته باشد این موضوع باعث نمی‌شود که هر فرد را در کشور بپذیرند.

برخی مسائل اقتصادی و اجتماعی وجود دارد که باعث شده است کشور ژاپن مهاجران زیادی را در کشور قبول کند و این امر باعث می‌شود افرادی که قصد مهاجرت به کشور ژاپن را از طریق ویزای کار دارند بتوانند به راحتی وارد شوند و از شرایط کار استفاده نمایند. کشور ژاپن هر ساله شاهد ورود مهاجران زیادی است. ژاپن یکی از بزرگترین کشورهای جهان در طراحی و ساخت صنعت و فناوری است.

افراد مختلفی حق کار در کشور ژاپن را دارند. از جمله افرادی که مقیم کشور ژاپن هستند اما به طور کل باید دید آیا افراد اجازه کار قانونی دارند یا خیر؟ آیا کار مورد نظر در کشور آگهی شده یا خیر. افرادی که قصد کار دارند باید بدانند اولویت اولیه با فردی است که در آن کشور زندگی می‌کند در صورتی که فرد مورد نظر در کشور نبود، افراد دیگر می‌توانند وارد کشور شوند. این افراد باید از اداره کار اجازه بگیرند تا با کسب اجازه بتوانند با وجود کارفرما یا جستجوی کار مشغول شوند.

حتماً کارجویان باید سعی کنند قبل از ورود به کشور ژاپن از پیدا کردن کار برای خود تا حدی مطلع شوند تا با مشکل مواجه نشوند.

اطمینان پیدا کردن از کار بدین صورت است که می‌توان با شرکت‌های پیشرفته در ارتباط بود و رزومه خود را برای آنها ارسال کرد. این موضوع باعث می‌شود تا حدودی کارجویان در ارتباط با کار خیالشان راحت باشد. رزومه نباید بیشتر از 2 تا 3 صفحه باشد. این رزومه باید به زبان انگلیسی ارائه شود. در این رزومه باید تمام اطلاعات و جزئیات کارجو در آن ذکر شود. در صورت قبولی این رزومه، باید برای یک مصاحبه وارد کشور شوند که این مصاحبه ممکن است دفعات طولانی را به همراه داشته باشد و در بعضی مواقع بیشتر از یک بار طول می‌کشد.

در مصاحبه کارجویان دقت داشته باشند که طرز صحبت و بیان بسیار مهم است در واقع باید نظر کارفرما را در این زمینه جلب کرد.

بعضی افراد در این فکر هستند و این تفکر را دارند که شاید برای کار موقت و یا همان کار پاره وقت نیاز به اجازه کارفرما یا به طور کلی ویزا نیست. اما باید بدانیم که برای کار کردن در کشور ژاپن به صورت پاره وقت، باید ویزا دریافت کرد.

در صورتی که ورود به کشور ژاپن فقط برای تعطیلات باشد، نیازی به اجازه کار، اجازه کارفرما و حق کار نیست. اما در صورتی که می خواهیم کاری انجام بدهیم و زیر نظر کارفرما باشیم حتماً باید از قبل علت ورود به کشور کاملاً مشخص شده باشد. همینطور باید حمایت یک کارفرما را در فرایند کار خود باید داشته باشیم.

دریافت اقامت از طریق کار در کشور ژاپن شرایط خاص خود را دارد. باید به طور معمول 10 سال متوالی در ژاپن زندگی کرد و همین طور نشان دهیم که سوء پیشینه و یا دردسری برای کشور ایجاد نکرده ایم.

هزینه های زندگی در کشور ژاپن بالاست. پس باید در نظر داشته باشیم که باید تمکن مالی خوبی داشته باشیم تا بتوانیم از پس از هزینه ها بر آییم. در بعضی مواقع و بعضی از شهرهای کشور ژاپن هزینه ها با هزینه های کشور انگلستان برابری می کنند.

به نظر می رسد زنجیره مشکلات اقتصادی ژاپن تمامی ندارد. تورم منفی و رکودی که سالهاست به بخش ثابتی از اقتصاد ژاپن تبدیل شده، مرتباً با کاهش نیروی کار تقویت می شود. کاهش نیروی کار تنها یکی از تبعاتی است که مسن تر شدن جمعیت و پایین بودن نرخ زاد و ولد برای اقتصاد و جامعه ایجاد می کند.

علاوه بر همه اینها، بخش بزرگی از زنان تحصیل کرده ژاپنی اصلاً وارد بازار نیروی کار نمی شوند. تشویق این گروه از زنان به حضور در بازار نیروی کار، در وضعیت فعلی می تواند تغییری بزرگ در اقتصاد ژاپن را باعث شود، این البته یکی از اهداف دولت آبه، نخست وزیر فعلی ژاپن محسوب می شود. اما آبه در این هدف هم، تقریباً مثل سایر اهداف اقتصادی دولتش، موفقیت اندکی داشته است.

در حال حاضر، 66 درصد از زنان ژاپنی در بازار نیروی کار حضور دارند که اگرچه، نسبت به سال 2010 حدود شش درصد رشد را نشان می دهد اما هنوز بسیار کمتر از نرخ 80 درصدی مشارکت مردان ژاپنی در بازار نیروی کار یا حتی کمتر از نرخ مشارکت زنان در اغلب کشورهای توسعه یافته جهان محسوب می شود. علاوه بر این حدود 60 درصد از این زنان شاغل در مشاغل نیمه وقت مشغول به کار هستند که حتی در مقابل کار نیمه وقت هم درآمد عادلانه ای را به آنها پرداخت نمی کند، یا در مشاغل فصلی و موقت فعالیت دارند و اغلب آنها امکان استفاده از بیمه خدمات درمانی را ندارند.

همچنین مجمع جهانی اقتصاد در رده بندی کشورها بر اساس شاخص شکاف جهانی جنسیت، رتبه 101 در بین 145 کشور را برای ژاپن در نظر گرفت. در این رده بندی، ژاپن پایین تر از سریلانکا و بوتسوانا قرار گرفته است. شاخص شکاف جهانی جنسیت، بر اساس فاکتورهای اقتصادی و سلامت و تحصیلات و... کشورها را رده بندی

می‌کند و این رده‌بندی نشان می‌دهد زنان در این کشورها تا چه حد امکان بروز و پرورش استعدادهای خود را دارند.

اما در نهایت کارشناسان معتقدند به کارگیری زنان چه به طور کلی و در هر سطحی از سطوح شغلی، و چه در سطوح مدیریتی، ارتباطی با اقدامات دولت ندارد و در نهایت بحث عرضه و تقاضاست. در وضعیت فعلی ژاپن با کمبود نیروی کار روبه‌روست و تعداد نیروی کار مورد نیاز حدود 30 درصد بیش از تعداد افرادی است که به دنبال کار می‌گردند.

در چنین وضعیتی، کارفرمایان چاره‌ای جز به کارگیری زنان نخواهند داشت. اما در عین حال شکی نیست که تغییراتی هم در قوانین، و مهم‌تر از آن در عرف و فرهنگ اجتماع مورد نیاز است.

بسیاری از شرکت‌های ژاپنی، تشویق‌هایی تحت عناوین مختلف برای همسران کارمندان مردی که خانه‌دار هستند، در نظر می‌گیرند. هدف از ارائه این تشویق‌ها، ایجاد انگیزه در زنان برای باقی ماندن در خانه و رسیدگی به امور منزل و فرزندان عنوان شده تا مردان، بتوانند تمرکز بیشتری بر کار خود داشته باشند.

همچنین مردانی که همسرانشان، شغلی ندارند یا درآمدی کمتر از حد مشخصی دارند، می‌توانند از معافیت مالیاتی استفاده کنند. اینها می‌توانند به عنوان قوانین بازدارنده حضور زنان در بازار نیروی کار، مورد بازنگری قرار گیرند.

ساعت کار در کشور ژاپن

ساعت کار در کشور ژاپن از ساعت 8 صبح شروع می‌شود و فردی که مشغول به کار است باید کارت خود را به موقع بزند در غیر این صورت با کارفرما با مشکل روبرو خواهد شد و تاخیرهای بیش از حد ممکن است در ادامه کار برای فرد مشکل ایجاد نماید. حدود ساعت یک بعد از ظهر وقت ناهار و استراحت افراد است. البته هزینه‌های ناهار افراد در شرکت بیشتر برعهده کارفرماست.

در فرایند ویزای کار در کشور ژاپن دانستن زبان ژاپنی الزامی است. ممکن است سوال ایجاد شود که آیا ارائه مدرک زبان الزامی است؟ حتی اگر ارائه مدرک زبان هم اجبار نباشد برای کار پیدا کردن باید زبان آن کشور را بدانید. و تا زمانی که نتوانید به زبان آن کشور صحبت کنید، نمی‌توانید کار مورد نظر را پیدا نمایید. البته دانستن زبان انگلیسی در کنار زبان ژاپنی به شما کمک خواهد کرد.

مدت زمان کار در هفته برای افراد

زمان کار برای افراد 40 ساعت در هفته می‌باشد. البته در نظر داشته باشید افراد زیادی وجود دارند که تمایل دارند بیش از 40 ساعت در هفته کار کنند این موضوع بستگی به تایید کارفرما دارد و اگر بر حسب نیاز خود اعلام نماید که فرد می‌تواند بیش از مدت 40 ساعت کار کند مشکلی ایجاد نخواهد کرد.

میزان مالیات

میزان مالیات پرداختی در کشور ژاپن به مدت زمان زندگی فرد در این کشور و میزان درآمد او بستگی دارد. نرخ مالیات از 5% تا 45% بسته به نوع کار و درآمد بستگی دارد برای بررسی مالیات شخص، دولت از طریق HMRC مالیات فرد را بررسی می کنند و نتیجه حاصله را اعلام می نمایند.

میزان مالیات افراد در طول سال بسته به دوران زندگی و میزان درآمد شما در کشور متفاوت می باشد. در واقع باید مشخص باشد که افراد چه مدت در کشور زندگی کرده اند و میزان درآمد آنها چقدر بوده است تا دولت بتواند بر حسب میزان درآمد و طول زندگی آنها مالیات را مشخص نماید.

ژاپن و پیری جمعیت این کشور

جمعیت پیرترین کشور جهان به سرعت پیرتر می شود. شرکت های اروپایی، آمریکای شمالی و آسیایی می توانند از تجارب ژاپن به نفع خود بهره برداری کنند. ژاپن کهنسال ترین کشور جهان است، 25 درصد کل جمعیت این کشور بیش از 65 سال دارند. برآورد شده است تا سال 2040 میلادی این میزان به طرز بی سابقه ای به 36 درصد خواهد رسید. جمعیت ژاپن در سده بیستم افزایش سه برابری داشت و در سال 2010 میلادی به 128 میلیون نفر رسید. اما این کشور که بیشترین میزان امید به زندگی و تمایل به مهاجرت نزدیک به صفر را از آن خود داشته است، سال هاست با سقوط نرخ زاد و ولد و در نهایت افزایش نرخ جمعیت کهنسال و کاهش شدید جمعیت روبه رو شده است. تمامی این ویژگی ها تقلائی بیشتری برای مدیریت بدهی های افزایش یافته و پایبندی به تعهدات امنیت اجتماعی را می طلبد و منجر به کمبود بی سابقه مهارت ها در این جامعه پیر خواهد شد.

راهکارهای این کشور در واکنش به چالش های اقتصادی و اجتماعی یاد شده چگونه هدایتگر دولت ها و رهبران اقتصادی کشورهای نظیر آلمان، ایتالیا و سوئد خواهد بود که در آینده با جمعیت کهنسالی روبه رو خواهند شد؟ سیاست های عمومی بسیاری به این منظور موجود هستند. اما شرکت های ژاپنی نقش به سزایی در این میان دارند که شامل بهره مندی از سالمندان به عنوان نیروی کار و تولید محصولات و توسعه خدماتی است که منجر به افزایش کیفیت زندگی آنان و تعاملشان با جهانیان می شود.

شکاف در بازار کار

اغلب پیش بینی ها از ادامه رشد سالانه یک درصدی اقتصاد ژاپن خبر می دهند. بنا بر گزارش سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه (OECD) این نرخ رشد تا سال 2040 در ژاپن ادامه خواهد داشت. بدون در نظر گرفتن تغییرات چشمگیر، چنین آماري به نظر کاملاً خوش بینانه هستند. اگر بهره وری نیروی کار سالانه به میزان 1/2 درصد رشد داشته باشد، نرخ رشد اقتصادی یاد شده مستلزم جمعیت فعال 62 میلیون نفری تا سال 2040 است. از سوی دیگر پیش بینی ها حاکی است اگر یویایی و تغییرات نیروی کار در همین سطح باقی بماند، در سال 2040 جمعیت نیروی فعال به 49 میلیون نفر خواهد رسید که 21 درصد از میزان مورد نیاز کمتر است.

ژاپن می‌تواند از طریق افزایش جمعیت فعال خود یا تسریع بهبود بهره‌وری نیروی کار و یا ترکیبی از هر دو مورد شکاف مذکور را از میان بردارد. یکی از راهکارهای ممکن افزایش 80 درصدی مشارکت بانوان 25 تا 44 ساله تا سال 2040 میلادی است. این رویکرد می‌تواند فاصله میان ژاپن و کشورهای نظیر ایالات متحده و آلمان را کاهش دهد و بیش از دو میلیون نفر را به نیروی کار کشور بیفزاید. براساس یافته‌های پژوهشگران موسسه بین‌المللی مک کینزی، توسعه بهره‌وری در بخش‌های مختلف گامی ضروری به منظور دستیابی به تولید ناخالص داخلی مورد انتظار ژاپن به‌شمار می‌رود.

کمک به سالمندان

افزایش مشارکت سالمندان در کاهش شکاف مذکور تاثیر به‌سزایی دارد. نزدیک به $1/6$ میلیون نفر از جمعیت ژاپن بالای 65 سال هستند که 20 درصد کل جمعیت این کشور را تشکیل می‌دهند. بر اساس مطالعات وزارت کشور ژاپن 66 درصد از این گروه اظهار کرده‌اند که تمایل به ادامه فعالیت دارند. دو مانع مهم بر سر راه به‌کارگیری سالمندان به عنوان نیروی کار جامعه وجود دارد. نخستین مانع به میزان پایداری و استقامت شرکت‌ها در کنترل و هزینه‌های حقوق و دستمزد، کنترل مشکلات مرتبط با نبود سیستم‌های مورد نیاز برای مدیریت سالمندان در فضای شغلی و همچنین مشکلات مربوط به قدرت فیزیکی آنان در ارتباط است. مانع دوم کمبود بازار بزرگی به منظور بهره‌گیری از سالمندان به عنوان نیروی کار است.

ایجاد شبکه‌های دانش و مهارت:

شرکت‌ها می‌توانند از طریق تشویق سالمندان نسبت به اشتراک‌گذاری دانش و تجاربشان با جوانان ارزش‌آفرینی چشمگیری را تحقق بخشند. برای مثال، کارکنان اسبق شرکت Mi ، sui با استفاده از تجارب خود در صنایع و موقعیت‌های مختلف خدمات مشاوره‌ای گوناگونی را به منظور مدیریت پروژه‌های چندین میلیون ینی برای 650 شرکت کوچک و متوسط فراهم می‌کنند. موسسه کاربایی Mys60 ، ar در زمینه استخدام افراد بالای 60 سال خدمات قابل توجهی ارائه می‌دهد، این در حالی است که کارکنان این شرکت نیز از میان سالمندان انتخاب شده‌اند.

اولویت‌های کشور در پذیرش نیروی کار جدید

بزرگ‌ترین مشکل نیروی کار این کشور در مشکلات رفاهی آن ریشه دارد. از آنجا که جمعیت سالمندانی که به خدمات پرستاری نیاز دارند تا سال 2025 به هفت میلیون نفر خواهد رسید، ژاپن به بیش از $2/5$ میلیون پرستار نیاز خواهد داشت، که این رقم هم اکنون $1/8$ میلیون نفر است. یقیناً تکنولوژی کمک بزرگی به کاهش این شکاف خواهد کرد ولی قادر به از میان برداشتن کامل آن نخواهد بود. در این میان ایده بهره‌گیری از سالمندان اصطلاحاً توانمند برای خدمات پرستاری و مراقبت از دیگران رواج پیدا کرده است. بنا بر گزارش دولت ژاپن در

سال 2013، 11 درصد سالمندانی که تمایل به ادامه فعالیت‌های شغلی دارند اذعان کرده‌اند که توانایی پذیرش مسئولیت پرستاری را به عنوان یک شغل دارند. خدمات پرستاری اغلب شامل وظایفی نظیر نظافت خانه و شست‌وشوی لباس می‌شود که نیازی به مهارت‌های خاص یا قدرت فیزیکی ندارد. اگر 10 درصد این سالمندان 65 تا 74 ساله بیکار در نقش پرستار فعالیت کنند، جامعه ژاپن هفتصد هزار پرستار دیگر را تا سال 2025 به جمع پرستاران کنونی خود خواهد افزود.

بخش های اقتصادی و رشته هایی که نیروی کار خارجی جذب بازار کار می شوند

صنایع عمده: الکترونیک، رباتیک، وسایل نقیه موتوری، ارتباطات، پردازش مواد غذایی، مواد شیمیائی، کشتی ها، فولاد و ماشین آلات.

از دلایل رشد کشور ژاپن در کارها می شود از: نانو تکنولوژی، بیوتکنولوژی و بازاریابی دیجیتال نام برد. کشور ژاپن در سال 2010 سومین قدرت اقتصادی دنیا (پس از آمریکا و چین) بوده و در آسیا نیز رتبه دوم را از این لحاظ داراست. این کشور دارای منابع طبیعی خیلی محدودی است و اکثر جزایر و خاک آن کوهستانی و آتشفشانی است؛ ولی با همکاری‌های دولت در بخش صنعت و نیز سرمایه گذاری گسترده در فناوری‌های پیشرفته، ژاپن به عنوان یکی از پیشگامان عمده در صنعت و تکنولوژی دنیا شناخته شده‌است. صادرات بخش عمده‌ای از درآمدهای اقتصادی ژاپن را تشکیل می‌دهد و آمریکا با 22,7٪، چین با 13,1٪ و کره جنوبی با 7,8٪ عمده‌ترین شرکای تجاری این کشور هستند. محصولات صادراتی عمده ژاپن شامل تجهیزات حمل و نقل، اتومبیل، صنایع الکترونیک، ماشین آلات الکتریکی و صنایع شیمیایی هستند. در بخش صنایع ژاپن به عنوان یکی از پیشرفته‌ترین کشورها در زمینه تولید اتومبیل، تجهیزات الکترونیکی، ماشین ابزار، فولاد و فلزات غیر آهنی، کشتی سازی، صنایع شیمیایی و نساجی و نیز صنایع غذایی فرآوری شده به‌شمار می‌آید.

کشاورزی ژاپن دست به دامن کارگران خارجی

با بالا رفتن سن کشاورزان و امتناع جمعیت جوان از کار در مزارع، ژاپن در تلاش برای حفظ مزارع در حال کشت خود، درها را به روی کارگران خارجی بیشتری باز کرده و موجب شده تا تعداد افرادی که به صورت غیرقانونی در این کشور کار می‌کنند، افزایش یابد.

از سال 2000 تا کنون، تعداد کشاورزان ژاپنی به نصف کاهش یافته و در سال 2015 به زیر 2 میلیون نفر رسیده است. در حدود دو سوم از کشاورزان باقی‌مانده بیش از 65 سال سن دارند.

این موضوع باعث شده تا شینزو آبه، نخست‌وزیر این کشور به دنبال بازسازی این بخش باشد. از نظر آبه، کشاورزی محرک اصلی رشد اقتصادی است و او تاکید کرده که کشاورزان باید با تولید محصولات مرغوب بازارهای جهانی را هدف بگیرند.

بر اساس اعلام وزارت کشاورزی ژاپن، صادرات کشاورزی این کشور به لطف تضعیف ارز در سال 2015 رکورد زد. دولت آبه به منظور ایجاد رقابت بیشتر بین کشاورزان ژاپنی و بهبود بهره‌وری، به دنبال توافق تجاری همکاری ترنس-پاسیفیک است. این پیمان که شامل 12 کشور از جمله ژاپن می‌شود، به دلیل تقویت حس حمایت از محصولات داخلی در رقابت انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا ممکن است در هاله‌ای از ابهام قرار بگیرد. کمبود کارگران مزارع به معنای این خواهد بود که رشد صادرات دوامی نخواهد داشت. جوانان ژاپنی نیز علاقه‌ای به کشاورزی ندارند. برای جوانان ژاپنی کارمندی کار راحت‌تری است. شما نمی‌توانید کشاورز شوید، مگر این که اشتیاق فراوانی به آن داشته باشید. یکی از نتایج این روند به پایان رسیدن رشد سریع محصولات کشاورزی خواهد بود.

برخی از مزارع از نیروی کار ارزان قیمت استفاده می‌کنند. ژاپن به طور کلی کارگران مهاجر را نمی‌پذیرد، اما برخی شرکت‌ها با استفاده از برنامه‌های کارآموزی قانون را دور می‌زنند. بر اساس اعلام وزارت دادگستری از طریق این برنامه در سال 2013، در حدود 7 هزار کارگر خارجی وارد بخش کشاورزی شده‌اند. این میزان دو برابر سال 2007 بوده است.

بقیه شرکت‌ها به صورت غیرقانونی کارگران خارجی را استخدام می‌کنند. مقامات در سال گذشته 1700 کارگر خارجی را که به صورت غیر قانونی در مزارع کار می‌کردند، دستگیر کردند. این میزان سه برابر سه سال پیش و بیش از هر بخش دیگری بوده است. با وجود این، بر اساس اعلام دولت، نزدیک 60 هزار خارجی همچنان بدون مجوز در کشور حضور دارند.

دولت در نظر دارد تا در تابستان امسال سیستم کارآموزان خارجی را گسترش دهد؛ سیستمی که تحت آن به کارگران اجازه داده می‌شود تا برای مدت محدودی و بدون در نظر گرفتن ویزای جدید به بخش‌هایی که از کمبود نیروی کار رنج می‌برند وارد شوند. در حدود 190 هزار خارجی در حال حاضر تحت این سیستم در ژاپن مشغول به کارند. با توجه به قانون، مدت زمان اقامت آنها از سه سال کنونی به پنج سال افزایش خواهد یافت. این قانون همچنین به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا کارآموزان بیشتری را در محدوده وسیعی از بخش‌های کسب‌وکار به کار بگیرند. همچنین چشم‌انداز این سیستم می‌تواند بهبود یابد.

توسعه اقتصادی ژاپن و علل کلیدی آن

آمریکا در ابتدای راه در اوت 1945 پس از یک سری بمباران سراسری و بالاخره بمباران اتمی هیروشیما و ناکازاکی، ژاپن را به تسلیم واداشت. پس از این شکست ژاپن با بیش از 13 میلیون نفر بیکار مواجه بود و کمبود مواد غذایی به شدت احساس می‌شد. تورم در حدی بود که حقوق افراد، مکفی مخارج جاری نبود و افراد برای سیر کردن شکم خود اقدام به فروش دارایی خود کرده بودند. برای کالاهای ضروری بازار سیاه درست شده بود و قیمت‌ها 30 تا 60 برابر قیمت رسمی دولت بود. در مورد برنج این رقم به 150 برابر نیز رسیده بود. جنگ برای

ژاپن به جز 8 میلیون نفر کشته و زخمی به بهای ویرانی 25٪ از دارایی‌های غیرنظامی و نابودی 41,5٪ از ثروت ملی تمام شد. ژاپن بازسازی شده با داشتن 0/3٪ از خاک کره زمین توانسته 24٪ از تولید جهانی را به خود اختصاص دهد. این کشور به رغم شهرنشینی متراکم نسبتاً از جرم و جنایت به دور مانده است. نسبت سرقت در ژاپن در مقایسه با آمریکا چیزی کمتر از 0/7٪ است.

پیشرفت اقتصادی ژاپن چنان چشم گیر بود که در مقطعی آمریکایی‌ها را به انتقاد از سخت کوشی، کم مصرفی و حجم کلان پس‌انداز ژاپنی‌ها واداشت. عوامل رشد آنچه تصویر ویران ژاپن 1945 به ژاپن ابرقدرت اقتصاد امروز مبدل کرده است، فرایندی است که عده‌ای آن را معجزه اقتصادی نامیده‌اند. لیکن این معجزه واقعیت آموزنده برای کشورهای است که هنوز خود را در کاغذ بازی غرق کرده‌اند. تقدس سرزمین به شکل افراطی اش تا برتری نژادی ژاپنی‌ها هم کشیده شده بود. دولت ژاپن آئین (شینتو) را به نقطه قوت مردم تبدیل کرده بود و در سال 1913 به منظور تجمع تمامی افراد و گروه‌ها، طی تبلیغات وسیع اعلام کرد که شینتو یک نهاد ملی با هویت تاریخی و معنوی است و هرکس بدون توجه به ایدئولوژی و مراسم، به عنوان یک وظیفه میهنی و نشانه‌ای از وفاداری و صداقتش به میهن، باید در معابد شینتو حضور یابد. در ساختار مدیریتی ژاپن، زمانی که همه کشورها با شور و اشتیاق فراوان اقدام به برگزاری دوره‌های مدیریت MBA می‌کردند مکتبی را با عنوان مکتب مدیریت ژاپنی به وجود آورد.

صنعت عمده در کشور ژاپن: ارتباطات، مواد شیمیایی، کشتی‌ها، ماشین‌آلات، فولاد، پردازش، مواد غذایی، رباتیک

موضوعات رشد یافته در کشور ژاپن: نانو تکنولوژی، بیوتکنولوژی، بازاریابی دیجیتال، انرژی‌های جایگزین
مشاغل مورد نیازی که می‌توان با آن وارد کشور شد: رشته‌های هنری، سرمایه‌گذاری، خدمات حقوقی، حسابداری، خدمات پزشکی، مدرس، مهندس که به نیروی کار ماهر نیاز خواهند داشت.
شرکت‌های بزرگ در کشور ژاپن: میتسوبیشی، تویوتا موتور، نیپون تلگراف و تلفن، نیسان موتور، هوندا موتور، هیتاچی. 1

منابع مورد استفاده:

1. رموز موفقیت پیرترین کشور جهان، دنیای اقتصاد، مترجم: فریبا ولیزاده، منبع: Mckinsey، سایت www.afghanisan.shafaqna.com
2. استفاده از زنان برای تامین نیروی کار در ژاپن، هفته نامه تجارت فردا، سایت www.yjc.ir/fa/
3. مهاجرت کاری به ژاپن، نگارنده آرزو سادات نفر، سایت www.iranmohajera.ir
4. کار در ژاپن، سایت www.japanesejob.com

1 تهیه و تدوین: شعبان آزادی کناری، کارشناس عالی مسئول نظارت بر کارهایی‌های خارجی

5. در باره ژاپن، سایت سفارت جمهوری اسلامی ایران در ژاپن، [/okyo.mfa.ir.p://www.h](http://www.okyo.mfa.ir)
6. همه چیز در باره ژاپن، سایت سفارت ژاپن در ایران، [p://www.ir.emb-japan.go.jp.h](http://www.ir.emb-japan.go.jp)
7. ژاپن، سایت ویکی پدیا، [/ps://fa.wikipedia.org/wiki.h](http://fa.wikipedia.org/wiki)
8. آشنایی با ژاپن، همشهری آنلاین، سایت [37823ails/p://www.hamshahrionline.ir/de.h](http://www.hamshahrionline.ir/de)
9. ژاپن به کارگر نیاز دارد/طرح اشتغال «شینزوآبه» جواب داد، سایت خبرگزاری مهر، سایت www.mehrnews.com
- ژاپن برای تامین نیروی کار، مهاجرپذیر می شود، سایت اقتصاد آنلاین، <http://www.eghtesadonline.com>
10. کشاورزی ژاپن دست به دامن کارگران خارجی، سایت اقتصاد نیوز، <http://www.eghtesadnews.com>